

Wat is filosofie?

Na vijftiende eeuw lijkt het nog altijd moeilijk een consistent antwoord te bieden op bovenstaande vraag. Waar deze moeilijkheid in is gelegen is eveneens moeilijk te verklaren. Wellicht ligt zij in het feit dat filosofie op zichzelf pogingen doet tot definities en daarbij altijd weer op nieuwe vragen uitkomt. Hoe definieer je iets dat zelf niet altijd eenduidige en soms zelfs tegenstrijdige definities sorteert?

Filosofie heeft verschillende vormen gekend: een theorie, een verklaringwijze, een methode, een wetenschap, een vakgebied, een levenswijze, een argumentatieleer, enzovoort.

Filosofie is volgens vele gangbare definities het zoeken naar waarheid, door middel van het stellen van (kritische) vragen. Dit gaat dan via het rationeel verzamelen van bewijs waarbij de filosoof dogma's en naïeve vooronderstelling vermijdt.

Omdat filosofie van koningin der wetenschappen is gedegradeerd tot de glazenwaller ervan, is het moeilijker geworden te duiden wat het is, heeft het moeten inboeten aan invloed en wordt het in afnemende mate serieus genomen. Daar komen de huidige maatschappelijke tendensen ook nog eens bij kijken waarin efficiëntie-cultus de boventoon voert, nutsdenken alle andere vormen van denken verdringt en een hedonistische lifestylecultuur de norm is geworden.

Onder invloed van de hierboven beschreven tendensen lijkt men zich vooral af te vragen wat je met filosofie kunt. Wat kun je ermee worden? Wat hebben we er als maatschappij aan? Welke positie in de arbeidsmarkt kun je ermee innemen? Is het wel leuk? Er wordt compleet voorbijgegaan aan de inherente waarde die filosofie heeft. Men ziet het veelal als een studie waar je "later" niets mee kunt. Verdedigers van deze stelling vergeten voor het gemak even dat een volbrachte studie al een verworvenheid en dus waardevol op zichzelf is.

Vandaar ook dat we tegenwoordig steeds meer zogenoemde "publieksfilosofen" op het toneel zien verschijnen wie filosofie toegankelijk proberen te maken en proberen te laten zien wat je ermee kunt. Charmant, maar als gevolg hiervan lijkt filosofie niet verder te komen dan borreltafelgekluts aan de tafel van 'De wereld draait door', waar de genodigde filosoof in soundbites even een filosofische beschouwing moet geven van de waan van de dag. Wat vaak volgt zijn tegeltjeswijsheden gepresenteerd in hapklare brokjes waardoor filosofie gereduceerd lijkt te worden tot een vorm van goedkoop relativisme: "De een zal het zo ervaren en de ander zo. Je kunt het ook zus-en-zo bekijken." Het openen van nieuwe perspectieven is bij uitstek de taak van een filosoof. Echter moet hij daarvoor rustig afstand nemen van zaken, zonder zijn betrokkenheid te verliezen en vervolgens een weldoordachte analyse loslaten op een en ander die niet noodzakelijkerwijs toegankelijk is, maar mensen daadwerkelijk aan het denken zet en ze niet slechts laat denken: "O ja, zo kan je het ook bekijken..."

In het vermeende falen tot definities te komen ligt nu juist de schoonheid van filosofie besloten. Eveneens in het feit dat niet altijd op voorhand, noch achteraf duidelijk is waar het toe dient. De filosofie laat bij uitstek ruimte over voor ideeën, hypothesen en nieuwe inzichten zoals iedere wetenschap eigenlijk zou moeten doen. Wat heeft men aan definitieve antwoorden, wetende dat het juist spannend en uitdagend is altijd vragen te kunnen blijven stellen? Het zijn immers vragen die een open en onbevooroordeelde houding vergen en vastomlijnde, "definitieve" antwoorden die leiden tot dogma's, onenigheid, conflict en starheid. Vragen kun je altijd opnieuw blijven stellen en participeren zo in de veranderlijke dynamiek van de wereld.